

Bili so malo manj kot štiri leta v Zaplani fajmošter, kjer zdaj tudi počivajo. V vednem spominu ostane Zaplanincom dan njih pokopa, 20. sept. t. l., kjer se je rajnemu zadnja čast skazala. Čeravno samotna podfara, se je snidilo vendar 12 duhovnov, česar le posebno zato omenim, ker Zaplaninska soseska morebiti še clo nikoli tacega pogreba ni imela. Tudi farmani ne morejo prehaliti lepega soglasnega petja bilj in slovenskih pesem pri črni maši ob sedmici, h kateri se je spet 8 duhovnov zbralo. Vsi ginjeni pravijo, da so mogli žalosti solze točiti. V resnici občutljivo je národsko slovensko serce, posebno kader ga véra budi! Sosebno hvalo v petji gré čast. gosp. Janezu Volčič-u, kaplanu v Horjulu, ki zasluži za res o tem počastenji biti. Tudi Verhniški učitelj, gosp. Halek, se je dobro obnašal. Slava gospodom! Večin mir pa rajnemu fajmoštru!

Iz Zaplane.

M. K.

Jezikoslovni pomenki.

Konec skutniko-skupniške vojske.

Ker je g. Kobe po odgovoru v 76. listu zdaj tudi moje misli, da ni treba gosp. Kapelletu „skupnika“ prekljavati, je skutniko-skupniške vojske v poglavitni reči konec. Zdjaj bi g. Kobe le še rad prepravdal, da gré skutniku prednost, oslanjaje se posebno na to, da ima skupnik več pomenov, skutnik pa le enega.

Zastran tega ne bi bil jaz več ne bele ne černe rekel, zato ker je g. Terstenjak, razglasivši v 74. listu v dopisu od Kerke tudi še poseben pomén skužnika, s tem skutnikovo prednost poderl *); ali g. Kobe mi očita in v smeh obrača več pomot, katerih v mojem spisu (v 72. listu) ni. Zato se mi je potrebno zdelo, da se še enkrat oglasim in pri tej priliki še kaj novega priveržem.

Poštovani gospod! Vaša zahvala in Vaše očitane — oboje svedoči, da se niste potrudili, mojega spisa pazljivo prebrati. Kje sim izpeljal — Vas vljudno vprašam — skutnika iz „skup“? Le dobro še enkrat preberite tiste besede; vidili bode, kako ste se spregledali. Kdo bo izpeljal skutnika iz „skup“!

Da besedo skužnik le višebrojno rabijo, nisim tudi nikjer rekel. Opomni sim le hotel, da jo menda večidel višebrojno rabijo, rekoč: „zato ker si mislijo skutnika in ženo njegovo (skutnico), ktera je proti takim starišem ž njim (skutnikom) v enaki razmeri“. Poglaviten namen pri tej reči je namreč, da se skupnik ali skutnik pred smertjo novih starišev oženi. — Vi pa, gospod! pritikujete samovoljno tudi otroke, pisaje: „kajti so že otroci (!) zapopadeni in žena“. — Beseda „otroci“ je Vaša izduha, ali ste se pa spet spregledali. Čemu sim govoril od dvobroja? — Nečem si drugega misliti, kot da ste moj spis prenaglo brali in se spregledali.

Tudi je treba v tej priliki povedati, da se nesmejo ne skupniki, ne skutniki v pomenu pravdoznanskem po nemški „Adoptivkinder“ imenovati, kakor jih g. Kobe imenuje. Taki morajo po postavi (§. 182 derž. zak.) tudi ime novih starišev na-se vzeti, drugači niso „Adoptiv- ali Wahlkinder“; skupniki ali skutniki pa ne dobivajo imena novih starišev, tedaj se jim ne sme tudi tako reči. Gospod Mihelić, c. k. urednik ministerstva znotrajnih opravil, mi je pravil, da so imenovali poprej na Horvaškem skupnika po latinski aggregatus, njegovega novega očeta pa aggregarius, s katerim je

bil aggregatus compossessor (soposestnik). Taka je tudi pri nas. Nemških imen za aggregariususa in aggregatusa v avstrijskem zakoniku ni. Najimajo tudi pravdoznanci nekaj od našega prepira!

Da se pa ne bodete, gospod! tudi na besede zadnjega stavka v svojem odgovoru preveč oslanjali, velim: Najdite pa Vi meni le en izgled, da se je „t“ pred soglasnico „n“ v „p“ spremenil; „Vaš bo mejdan“, — se vé, le gledé prednosti po jezikoznanskih postavah; zakaj ta prednost bi skupniku tudi potlej ostala, da je znan večini Slovincov in tudi Horvatom, skutnik pa po Vaših lastnih besedah le „pod Semičem in v severnih krajih Černomaljske fare“. Popraševal sim po skužniku tudi na Dunaju druge Slovence, iskal ga po staroslovenskih, ilirskih, českkih, poljskih in ruskih slovniki, — ne duha ne sluha, tako da začnjam že nehotoma meniti, da je prvi Semičar, slišavši od soseda besedo skupnik napak razumel: skužnik. V vseh prvih treh pomenkih skupnikovih, ki ste jih razodeli, je poglaviten zaznamek skupščina (skup biti, skup imeti, skup živeti), tako brez dvombe tudi v pomenu, zavoljo kterega se pričkam. — Pa brez zamere! Inimicus causae, amicus personae. J. Navratil.

Drugi pomenek zastran „Kolpe“ in „Kupe“.

V dopisu od Kerke v 74. listu „Novic“ izpodbija g. Terstenjak mojo misel (pogl. 73. list) gledé pisave „Kolpa“, in poterjuje pisavo „Kupa“, pozivaje se na izpeljavo svojo tega imena v „Novicah“ (v 38. listu).

Ondi sklepa gosp. Terstenjak takole: Ker so dobivali stari narodi imena po trgovini, in zato, ker so primorje od male Azie do Egipta Kanaan, to je, deželo kupcov zvali; — zato so posebno stari Panonci to vodo „Kupo“, to je, kupčijsko imenovali. — Tedaj „Kupa“ iz „Kúp“?

Vprašam: Bi li bilo tako sklepanje logično, ako bi bilo tudi že dognano, da pomeni Kanaan deželo kupcov? Bi li bilo to verjetno? Menim, da ne.

V 74. listu pa obrača gosp. Terstenjak (zametaje analogijo: solnce = sunce, volk = vuk, polž = puž, . . . Kolpa = Kupa) „pozornost čitatelja“ na drugo po njegovem boljo analogijo, namreč: dob = dub, mož = muž, roka = ruka, loka = luka, kopati (se) = kupati (se), „in po tej analogiji“ — veli gosp. Terstenjak, se ima presojevati izgovor Kupa in Kopa.

Ali ta misel si je s pervo (Kupa iz „Kúp“) povse navskriž, zato ker „kúp“ (Kauf) ne spada k tisti analogiji, kakor „kupati (se)“ in „kopati (se)“. — Vsi Slovenci in vsi drugi Jugoslovani govorimo različno kúp, kúpiti, nikjer se ne sliši po hvaljeni analogiji govoriti: kop, kopiti (namesto: kúp, kúpiti — Kauf, kaufen).

Ker je tedaj Vaša misel, poštovani gospod! dvoja, in ker se ne da druga nikakor združiti s pervo; Vas moram vljudno prositi, da bi Vas bila draga in dobra volja *), mi skoro oznaniti, ktere misli ste zdaj, ako se kanite še dalje z menoj pomenati, da se resnica zvé. Za Vašim odpisom priderdra kmalo moj *).

J. Navratil.

Novičar iz slavenskih krajev.

Iz Celovca. 28. p. m. se je začela vožnja s parobrodom po Celovškem jezeru; v parobrodu in pritačnjenem čolnu se bo na enkrat čez 100 oseb peljati zamoglo.

Iz Kopra u Istrii. Prav draga in prijetna novica je bila tukajšnjim Slovincem — prijatlom napredka slovenščine, ko so po 78. listu „Novic“ zvedili, da se

*) Morebiti pravijo kje še komu ali čemu skutnik od „skute“? — Gosp. Terstenjak piše ondi: pod skutjo. Jeli skut kje tudi ženskega spola? V staroslovenskem, serbskem in ruskem je samo možkega. Pis.

*) Navaden „vljudni izrek“ belih Krajcov s 4. sklonom. Pis.